

Kristdemokraternas BUDGET 2018

Återupprätta välfärdsloftet

Innehållsförteckning

Inledning	3
Näringsliv och företagande	5
Familjen	8
– Familjerådgivningscheck	8
– Separationsteam	9
Barn och förskola	9
– Barnomsorg	10
– Mindre barngrupper	10
– Möjlighet att vara hemma med små barn	11
Grundskolan	12
– Den psykiska ohälsan	13
– Kränkningar på skoltid	13
– Skolor och klasser med särskilt stöd	14
– Lärarna är skolans viktigaste resurs	14
– Valfrihet är möjlighet	14
Gymnasie- och vuxenutbildningen	16
– Praktik på alla program	17
Äldreomsorg	18
– Styrning och ledning	18
– Fler aktörer höjer kvaliteten	19
– Boendet centralt	19
– Matens vikt för välbefinnande	20
– Tandvård och tandhälsa	20
– Fler beröringspunkter mellan verksamheter	20
– Anhörigstöd	21
– Äldrevårdscentral	21
Delaktighet – ett samhälle för alla	23
– Samma förutsättningar för alla	23
– Solidaritet med människor på flykt	24
– Den sociala ekonomin	25
Omtanke och omsorg när den egna kraften inte är tillräcklig	25
Den hållbara staden	27
– Stadsplanering	27
– Utveckling av grönområden	29
– Fri tidsbegränsad parkering	29
– Bostadbyggande	29
– EN ren och vacker stad	29
Miljö och energi	31
Fritid och folkhälsa	32
– Fler kan få en aktiv fritid	32
– Simkunnighet	33
– Skyttecentrum	33
– Trygg i friluftsområden	34
– Fritidsgårdar	34
Kultur	35
Förvaltning och egen organisation	36
– ”Bockabyen”	36
Yrkanden	39
Ekonomisk sammanställning	44
Kommunbidrag	46
Resultaträkning	47
Förstudier och investeringsbudget	48

Inledning

Borås ska vara staden där de kommunala kärnverksamheterna ingjuter trygghet och förtroende hos kommuninvånarna. Vi Kristdemokrater strävar efter att forma en kommun där Borås främsta varumärke är den kvalitet som bör känneteckna kommunens kärnverksamheter, såsom vård, omsorg och utbildning. Med dessa mål strävar vi i budgetförslaget för 2018 efter ett tydligare fokus på just kärnverksamheterna.

Företagande är själva grunden för vår gemensamma välfärd. De som arbetar betalar de skatter som finansierar bland annat barnomsorg, utbildning, sjukvård och äldreomsorg. Utan dessa skatter hade välfärden inte kunnat byggas upp, än mindre upprätthållas. Kristdemokraterna vill att Borås Stad höjer ambitionsnivån för företagsklimatet. Ambitionshöjningen bör vara utmanande men rimlig att uppnå.

Familjen är den centrala gemenskapen i samhället. Vårt budgetförslag för 2018 strävar efter att ge nödvändiga förutsättningar för att stärka kommunens familjer. Vi vill forma en förskola som präglas av trygghet och trivsel snarare än effektivitet, och vi vill värna familjernas möjlighet att välja mellan olika barnomsorgsformer, för att utifrån sina egna förutsättningar och önskemål hitta den bästa inriktningen.

Alla unga ska ha möjlighet att uppfylla sina drömmar, och därför måste alla kunna lämna skolan med godkända betyg. Vilken förskola, grundskola och gymnasieutbildning som passar det enskilda barnet bäst avgör familjen. Vi värnar det fria skolvalet. Målsättningen med den kommunala grundskolan i Borås ska vara att eleverna väljer den för att de där får den bästa utbildningen, inte för att politiken har beslutat att denna ska vara det enda alternativet.

Våra äldre är de som har byggt, format och utvecklat såväl vår kommun som hela vårt samhälle. Respekten för äldre människors integritet och rätt till självbestämmande måste kunna garanteras, genom att den äldre själv får välja boende och vård. Äldreomsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och delaktighet. Oavsett ålder så har boråsaren rätt att leva efter egna önskemål. Det innebär att service, vård och omsorg ska vara tillgänglig och ges utifrån en helhetssyn för den enskilde, där hänsyn ska tas till såväl själsliga, andliga som materiella behov. Människovärdet ska respekteras och beror inte på varken åldern eller den egna förmågan.

2017-11-14

Det är kommunen som är till för människorna och dess gemenskaper, inte tvärtom. Utgångspunkten är att kommunen primärt är verktyget för att tillhandahålla ett antal väl definierade samhällsfunktioner, samt ge de som på olika sätt behöver hjälp och stöd. Kommunen måste kontinuerligt pröva vad som är kärnverksamheter och vad som ingår i det offentliga åtagandet, d.v.s. definiera politikens gränser. Verksamheter som kan bedrivas av någon annan utförare bör också få göra det.

Vi strävar efter att maximera det goda utifrån den resurs vi har. Vi har ett ansvar att inte ta ut mer från boråsarna i skatt än vad som är absolut nödvändigt. Kommunallagen ska reglera gemensamma resurser och politikens ansvar är att säkerställa att så sker, genom att bevara det goda och utveckla det nödvändiga. Politiken har inte bara ett generellt förvaltningsansvar, utan även förtroendet att ta ansvar för förvaltningen av våra gemensamma skattemedel.

Kristdemokraterna kommer fortsatt att medverka i att bygga morgondagens Borås. En kommun där det är den fastställda kvaliteten i alla verksamheter som är grunden. En välfärd som enbart möjliggörs av ett gott företagsklimat. För det krävs en kommun som sätter höga mål, följda av tydliga politiska beslut.

Med den här budgeten vill vi stärka den pågående processen och återupprätta välfärdsloftet.

För Kristdemokraternas kommunfullmäktigegrupp

Falco Güldepfennig

Näringsliv och företagande

Företag, företagare och företagande är själva grunden för vår välfärd och har en central roll i vårt samhälle. Omkring två av tre arbetstillfällen återfinns inom den privata sektorn, medan cirka 90 procent av alla arbetsplatser har färre än fem anställda.

De små och medelstora företagen skapar huvuddelen av arbetstillfällena i Borås. Det är också främst inom dessa som tillväxten sker. Sett till landet i sin helhet skapas dessutom 4 av 5 nya arbetstillfällen i små och medelstora företag.

Företagande är således grunden för den gemensamma välfärden. De som arbetar betalar de skatter som finansierar bland annat barnomsorg, utbildning, sjukvård och äldreomsorg. Utan dem hade välfärden inte kunnat byggas upp, än mindre upprätthållas. En av politikens viktigaste uppgifter är att skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt.

Borås Stad sjunker i undersökningar som mäter hur näringslivet uppfattar förutsättningarna för att bedriva verksamhet i kommunen. Det är framförallt i bemötande som Borås Stad får låga betyg. Kommunen måste därför anta ett tydligare kundperspektiv. Det är viktigt att tillståndsansökningar behandlas korrekt, men man får inte glömma serviceaspekten. En-väg-in fungerar fortfarande inte fullt ut trots att konceptet har funnits under många år. En smidig kontakt med kommunen är viktigt inte minst för de små företagen. Kristdemokraterna anser att en-väg-in konceptet kräver omtag. Vi tror att en möteplats där företagare kan träffa kommunens handläggare, inom olika områden, är en lämplig metodutveckling.

Borås Stad ska inte konkurrera på ett osunt sätt. Verksamheter som kan skötas bättre och till lägre pris av andra aktörer ska läggas ut på entreprenad. Under 2018 vill vi att förutsättningarna för att lägga ut kost och lokalvård på entreprenad undersöks. Större entreprenader kan med fördel delas upp så att även mindre lokala företag kan offerera. Vi vill även skapa ett så kallat utmanarsystem där lokala företag kan utmana beslut om upphandling eller drift i egen regi.

Kristdemokraterna vill att Borås höjer ambitionsnivån för företagsklimatet i kommunen. Ambitionshöjningen ska vara tydlig. Vi föreslår därför två konkreta ambitionsnivåer:

- Inom 10 år ska Borås placera sig bland de 20 främsta kommunerna sett till företagsklimat i landet. I år hamnade Borås på en blygsam 118-plats.
- I kategorin konkurrens med det privata näringslivet, en kategori där Borås Stad i näringslivsrankningen 2017 placerade sig på plats 258 bland landets kommuner, ska Borås Stad inom 10 år vara placerad bland de 40 främsta.

För att nå dessa högt satta målsättningar anger vi ett antal konkreta förslag som strävar efter att med politiska medel ge bättre förutsättningar för ett blomstrande företagsklimat i Borås.

- Utbilda kommunala tjänstemän och politiker om betydelsen av företagsamhet—och entreprenörskap. I stadens kompetensprogram ska särskilda utbildningsinsatser genomföras, för att fortlöpande höja kompetensen rörande företagandets villkor.
- Inför privat initiativrätt i detaljplaneprocessen för att öka tempot i planeringen. Med privat initiativrätt kan en enskild exploatör arbeta fram ett eget detaljplaneförslag men kommunen sköter alla de delar som berör myndighetsförfarandet, från utställningar till beslut. Det är exploatören som ansvarar för de kostnader och risker som uppstår under processen.
- Öka transparensen inom markupplåtelseerna. Kristdemokraterna föreslår reformer för ökad transparens. Vi vill se över alla särkrav för markupplåtelser. En särskild policy för markupplåtelser bör skapas. Policyn ska stimulera till ökad byggnation av framför allt bostäder med särskilt fokus på en mångfald av upplåtelseformer i alla delar av staden, samt bidra till att öka bredden på bygg- och bostadsmarknaden i Borås.
- Verka för att fler mindre bostäder, hyres- som bostadsrätter, byggs för människor med begränsade resurser eller behov.
- Förbättra myndighetsutövningen och reformera avgiftsuttagen. I takt med att stadens arbete inriktas mer mot service och vägledning måste det kommunala avgiftsuttaget anpassas till självkostnadsprincipens grunder. Avgiftsuttag måste stå i relation till den service och tjänst som avgiften avser. I syfte att påskynda reformprocessen behöver en

fristående översyn av avgiftssystemet kunna genomföras.

- Inrätta tjänstegarantier för företag.
- Uppdra åt Kommunstyrelsen att inrätta ”En väg in” där företagare kan träffa kommunens handläggare och få råd inom olika områden.
- Uppdra åt Kommunstyrelsen att göra en översyn av kommunens verksamheter som bidrar till illojal konkurrens med näringslivet.

Knallelands framtid	Kommunstyrelsen uppdras åter att under 2018 presentera en plan för Knallelands framtid.
”En väg in”	Kommunstyrelsen uppdras att inrätta en tydlig mötesplats där företagare kan träffa kommunens handläggare och fortlöpande få råd inom olika områden.
Tjänstegarantier	Kommunstyrelsen uppdras att utfärda tydliga kommunala tjänstegarantier för Borås Stads tjänster, med tydligt besked om vilka effekter det blir för Borås Stad om garantin ej uppfylls.
Utbildning	Kommunstyrelsen uppdras utbilda kommunala tjänstemän och politiker om betydelsen av företagsamhet och entreprenörskap
Företagens villkor	Inom ramen för Borås Stads löpande arbete med kompetensutveckling ska särskilda utbildningsinsatser genomföras för att lyfta den allmänna kompetensen rörande företagandets villkor. Utbildningsinsatserna bör kunna genomföras av en eller flera externa partners. Kommunstyrelsen ansvarar för uppdraget.
Inför privat initiativrätt i detaljplaneprocessen	Kommunstyrelsen uppdras att utveckla en

	<p>metod för privat initiativrätt inom detaljplaneprocessen, där myndighetsutövningen bibehålls, men där garantier för genomförande inte lämnas samt kostnaderna bärs av exploatören.</p>
Konkurrens	<p>Kommunstyrelsen uppdras att göra en översyn av kommunens verksamheter som bidrar till konkurrens med näringslivet.</p>
Mindre bostäder	<p>Kommunstyrelsen uppdras att verka för att det byggs mindre lägenheter, såväl hyres- som bostadsrätter, för människor med mindre behov eller önskemål.</p>

Familjen

Vår ideologi utgår från en samhällsgemenskap baserad på familjen och dess frihet, det personliga ansvaret och ett starkt civilsamhälle. Familjen, oavsett hur den ser ut, är en viktig gemenskap för samhället, och den behövs för att människor ska kunna växa och må bra. Familjen är basen för att kunna tillgodose grundläggande mänskliga behov. Fungerar inte familjen som en trygg bas fungerar inte heller samhället. Familjer ser olika ut och har olika förutsättningar. Barn har olika behov och ibland föräldrar, med varierande önskemål och prioriteringar. Familjepolitiken ska kunna stödja våra viktiga relationsbärande nätverk. Den ska bemyndiga föräldraskapet, möjliggöra tid för barnen, öka familjens frihet och skapa möjligheter för barnomsorg med kvalitet.

Kristdemokraterna verkar för att politiska beslut ska analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och för enskilda i nära relationerna. Allt ifrån hur de påverkar familjeekonomin, balansen mellan arbete och fritid, tid och möjlighet att vårda och prioritera våra relationer eller barnens förutsättningar för ett gott liv.

Familjerådgivningscheck

Hemmiljö och familjeliv påverkar hälsan och livskvaliteten. Familjens situation och förutsättningar får också långsiktiga effekter då det är här som kommande generationers

medborgare formas. Vi vill därför, i samverkan med regionens BVC, erbjuda familjerådgivning för alla nyblivna föräldrar. En investering inför de påfrestningar som föräldraskap innebär, och ett sätt att sänka tröskeln för familjer att i ett skede söka den hjälp om behövs. En frihet måste finnas att välja stödet så att det passar flertalet människor och de behov som de kan ha. Vi vill att en familjerådgivningscheck, i form av ett förebyggande hälsoarbete för relationerna bör förverkligas i Borås Stad. Vi vill vidare verka för att detta kan utformas inom ramen för LOV-lagen (Lagen om valfrihet). Vi vill också öka stödet till familjerådgivningen, för de familjer där påfrestningarna blivit så stora att särskilt stöd krävs.

Separationsteam

Trots vår tro på familjen ger vår vetenskap om människans ofullkomlighet oss insikt om att föräldrar ibland ändå väljer att gå olika vägar i livet. Vi vill därför skapa så kallade separationsteam, som ska ge stöd till föräldrar att bevara relationen, om förutsättningarna finns. Om relationen ändå brister skapas därigenom möjligheter att tillgodose barnens rätt till kärlek och omsorg samt förhindra att de blir ett medel i de vuxnas konflikter.

Barn och förskola

Alla barn och ungdomar ska garanteras en bra start i livet, ges förutsättningar till en egen framtida försörjning och möjligheten att leva i hälsosamma och hållbara miljöer. Barnen ska ges goda förutsättningar att tillgodogöra sig kunskap, kompetens, utveckling och god hälsa. Det vi investerar i våra unga i tidig ålder, får vi tillbaka genom att mindre resurser måste avdelas i problem senare i livet.

Barn och ungas uppväxtvillkor påverkar också förutsättningarna för hur Borås Stad kan utvecklas. Människor som har balans i tillvaron och mår bra lär sig mer och presterar bättre. God uppväxt skapar förutsättningar för harmoniska individer och skapar gynnsam tillväxt för samhället.

Mycket i Sverige är bra, men vi kan också se en välfärdsparadox: ”Barn och unga mår inte så bra som de har det”. Barn och unga får det ekonomiskt och materiellt bättre och bättre i Sverige. Tyvärr är rotlöshet, ångest och bristande framtidstro ändå påtaglig för alltför många unga – där dessvärre även antalet unga med självskadebeteende ökar.

Barnomsorg

Barn och familjers behov ska vara utgångspunkten för förskolan, där respekten för föräldrar, för barnens kulturella identitet, eget språk och egna värden är grundläggande. Därför måste Borås Stad erbjuda en mångfald av alternativa förskolor, där utförare med profilinriktningar avseende bland annat språk och alternativ pedagogik ska finnas som komplement till den offentligt drivna barnomsorgen. Kommunalt drivna och fristående förskolor ska därför ges samma ekonomiska och resursmässiga förutsättningar. Vi vill även återinföra de kommunala familjedaghemmen och därmed ge föräldrarna möjlighet att välja att vara kommunala dagbarnvårdare - även för sina egna barn.

Forskningen visar att de minsta barnen mår bäst av att vara hemma med sina föräldrar. De behöver främst anknytning och trygghet. Vi vill ändra rätten till förskola från 6 månader till 1 år. Om barnomsorg behövs tidigare ska det bedömas i varje enskilt fall. För mindre barn bör dessutom ett ”maxtak” avseende vistelsetid på förskolan sättas.

Alla barn måste få ”sommarlov” från förskolan, d.v.s. barn där föräldrarna har gemensam vårdnad, och där barnen bor olika tider hos någondera föräldern, ska inte tvingas vara på förskolan året om. Vi lever i ett samhälle där regelverk finns för vuxnas arbetstider, men för barn finns inga angivna gränser. Vi måste utgå från att förskolan är barnets arbetsmiljö, och på motsvarande sätt reglera den för barnet.

Förskolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och växande. Förskolans verksamhet ska drivas utifrån barns perspektiv och villkor, där barn växer genom delaktighet och inflytande. Vi vill flytta makt och frihet till föräldrarna genom att erbjuda föräldrar till barn från 1 år en barnomsorgsersättning där frihet ska finnas att välja mellan kommunal eller alternativ utförare.

Mindre barngrupper

Kristdemokraterna ser med oro på barnens situation i Borås. Stora barngrupper innebär att det blir mindre vuxentid för varje barn, och därmed försämrade möjligheter att genomföra den pedagogiska uppgiften som ålagts förskolan enligt förskoleplanen. För att avlasta den ordinarie personalen och sänka barriärerna för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden vill vi införa måltidsvårdare i förskolan. Liknande projekt finns idag i flera kommuner, bland annat Stockholm,

Lund, Hallstahammar och Sundbyberg, med positiva reaktioner och bra resultat. För de minsta barnen är identitetsutvecklingen och språkutvecklingen viktigast, för senare års lärande. Alla barn är beroende av god barnomsorg. Vissa grupper, bland annat barn med behov av särskilt stöd, riskerar ofta att bli mer utsatta. Fortfarande flyttar många nya invånare till Borås. Därför är det viktigt att förskolan kan ta emot alla på ett lugnt och välordnat sätt. I budget 2018 avsätter Kristdemokraterna 20 miljoner kronor mer än det rödgröna styret för att minska barngrupperna i förskolan och återskapa alternativa barnomsorgsformer. En utökad personalstyrka räcker dock inte om det saknas lokaler. Vi vill därför att Kommunstyrelsen får i uppdrag att under 2018 presentera hur regelverket kan ses över, och vilka lokaler som idag inte används till kärnverksamhet, bland annat barnomsorg.

Möjlighet att vara hemma med små barn

Barnomsorg utanför det egna hemmet är inte alltid den bästa lösningen. Borås Stad borde göra mer för att underlätta för de föräldrar som vill vara hemma med sina barn. Det är uppenbart att regeringens familjepolitik främst handlar om ekonomi, och inte alltid om det bästa för barnen. Vi vill att Borås Stad under 2018 utreder hur kommunen kan ge stöd till de familjer som vill vara hemma med små barn när vårdnadsbidraget har avvecklats.

Kristdemokraterna eftersträvar mindre förskolor, avsevärt färre än de 10-12 avdelningar som har aviserats. Det är ställt utom allt tvivel att mindre grupper och mindre förskolor gynnar barnens utveckling, lärande och trivsel. Kristdemokraterna vill att förskolorna i framtiden byggs i mindre enheter där normen bör ligga på högst 6 avdelningar per förskola.

Förskola från 1 år	Kommunstyrelsen uppdras att ändra rätten till förskola från 1 år, generellt. Andra behov ska tillgodoses utifrån särskilda behov.
Maxantal i barngrupperna	Förskolenämnden uppdras att ta fram en riktlinje för maxantal i barngrupperna.
Regelverk	Kommunstyrelsen uppdras att se över normerna för dimensioneringen av förskolor, bland annat gällande barnens tillgängliga yta utomhus.

Fler förskolelokaler	Kommunstyrelsen uppdras att redovisa hur Borås Stad kan ta fram tillräckligt antal förskolelokaler.
Betala för tid på förskolan	Förskolenämnden uppdras att ta fram ett system där föräldrar betalar för faktisk tid på förskolan.
Stöd till hemmavarande föräldrar	Förskolenämnden uppdras att presentera hur kommunen kan ge stöd till de familjer som vill vara hemma med mindre barn.
Familjedaghem	Förskolenämnden uppdras skapa förutsättningar för och (åter-)införa familjedaghem.
Barnomsorgsersättning	Kommunstyrelsen uppdras utveckla ett system för barnomsorgsersättning.
Mindre förskolor	Lokalförsörjningsnämnden uppdras att bygga förskolor om högst 6 avdelningar.

Grundskolan

Skolan har ett bildningsuppdrag där kunskap och värdegrund ska ge eleverna förutsättningar att möta framtiden. Det handlar om att ge eleverna livskunskap, såväl teoretisk som praktisk kunskap, samt social och demokratisk kompetens. Kultur och estetik ska integreras i lärandet, vilket formar en kunskap som ”förenar huvud, hand och hjärta”. Skolan ska därför i enlighet med Kristdemokraternas personalistiska synsätt möta varje elevs förutsättningar i lärandet för att eleven ska kunna uppnå kunskapsmålen i sin egen takt. Skolan ska skapa en kreativ lärandemiljö som stödjer och stimulerar eleven att utveckla alla sina förmågor för att uppnå kunskapsmålen och nå sin fulla potential. En del i detta är att utveckla s.k. spetsutbildningar, där elever med speciella begåvningar eller intressen får möjlighet att fördjupa sig utöver utbildningsplanen. Generellt gäller också att individuella insatser av olika slag ska sättas in så tidigt som möjligt, för att få bästa effekt.

Svedjeskolan har ett akut och nödvändigt renoveringsbehov. För att kunna behållas och utvecklas som grundskola krävs omgående och omfattande renovering. Kristdemokraterna vill att Svedjeskolan renoveras för framtida användning som grundskola i första hand.

Den psykiska ohälsan

Kristdemokraterna ser med oro hur den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar, särskilt bland flickor. Elevhälsan har en viktig roll och ska fungera som elevers första linje till hälsovård. En översyn måste göras av hur elevhälsan arbetar och om bättre samverkan med andra aktörer kan utveckla Elevhälsans arbetssätt. Här måste särskilt fokus läggas på den psykiska ohälsan hos unga. Kristdemokraterna vill införa en elevhälsogaranti i Borås Stad som ger elever rätt att inom ett dygn få kontakt med personal som har utbildning att möta behovet. Allt fler ungdomar mår dåligt och många behöver utökad stöd i olika former. Därför måste resurser avsättas så att behoven kan mötas i rimlig omfattning, där bland annat ~~bör~~ öppethållningstider och personal vid ungdomsmottagningen måste säkerställas.

En stor del av pressen som unga utsätts för skapas av kommersiella krafter i samhället som gör att unga tror att man t ex måste se ut, klä sig och vara på ett visst sätt. Även extremistiska uppfattningar sprider sig bland barn och unga. Därför måste värdegrundsarbetet genomsyra hela skolans arbete. Lärare måste få goda kunskaper om bland annat antirasistiska symboler och yttringar. HBTQIA-frågor ska också ingå löpande i undervisningen under hela grundskolan och gymnasiet. Även jämställdhetsarbetet ska ha sin givna plats. Jämställdhetsarbetet bland barn och unga ska vara realistiskt och inte utgå från att flickor och kvinnor ska bli mer lika pojkar och män. Vi vill ge Grundscolenämnden och Utbildningsnämnden 1 miljoner kronor vardera till att utveckla värdegrundsarbetet.

Kränkningar på skoltid

Trots att Borås Stad bedriver ett systematiskt arbete för att stävja kränkande behandling är det fortfarande ett stort antal barn i skolan som inte känner sig trygga. Vi menar att nya metoder behöver prövas. Det duger inte att år efter år ha höga trygghetsindikatorer utan att tryggheten ökar. Vi Kristdemokrater vill ta krafttag bland annat mot mobbning och trakasserier. Elevombudet, som påbörjar sitt arbete 2018, ska ge råd och anvisningar till skolledningar och lärare, i syfte att bland annat stävja kränkande behandling. Elevombudet ska även finnas

tillgänglig för barn och föräldrar som känner att de av någon anledning inte kan vända sig till den egna skolan för att lösa aktuella problem.

Skolor och klasser med särskilda resurser

Under många år fanns Funningskolan och Sjöhagenskolan där särskilda resurser fanns avdelade för att bättre kunna ge stöd till elever med behov av mer stöd. Dessa skolor har avvecklats, till stor nackdel för de elever som har behoven. Kristdemokraterna vill återinföra denna skolform.

Lärarna är skolans viktigaste resurs

Välutbildade och pedagogiskt skickliga lärare är den enskilt viktigaste faktorn för en bra skola. Det ska finnas en tydlig karriärstege inom läraryrket där duktiga lärare ska kunna få högre befattningar och högre lön. Ett steg i rätt riktning är satsningen på karriärtjänster för lärare i Borås. Vi vill att kommunen även inrättar karriärtjänster utöver de som finansieras via statsbidrag.

Kristdemokraterna anser att elever med särskilda behov ska få hjälp av personal eller lärare med rätt kompetens. För att bättre hjälpa de elever som behöver särskilt stöd krävs fler lärare med specialpedagogisk kompetens, då det råder stor brist på speciallärare. Många jobbar som speciallärare utan att ha rätt utbildning. På grund av pensionsavgångar befaras bristen på speciallärare öka. Vi vill se över möjligheterna att kombinera speciallärarutbildning med karriärtjänster. Förstelärare ska kunna ges möjlighet att utbilda sig inom specialpedagogik, inom ramen för sitt ordinarie arbete.

Valfrihet är möjlighet

Att välja skola ska fortsatt vara en rättighet – som efter beslut 2017 kan ske aktivt från och med höstterminen 2018. Mångfalden av skolor, såväl avseende utförare som programinnehåll, ger den enskilda eleven möjligheter att få en utbildning som passar och stimulerar till utveckling. Kommunalt och extern drivna skolor ska ges samma förutsättningar – i alla avseenden.

Kristdemokraterna vill se fler spetsutbildningar i Borås Stads grundskolor och gymnasieskolor. Syftet med en spetsutbildning är att, utöver vad som anges i skollagen, ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. Vi anser att det är viktigt och positivt att införa ökad valfrihet för alla elever med specialintressen. Att ge elever chansen att nå längre i sin kunskapsutveckling ligger helt i linje med den plan för bättre resultat i skolan som Borås Stad har lagt.

Skolbarnsomsorgen ingår i uppdraget för Grundskolan, dessvärre avdelas allt för begränsade resurser, varför det pedagogiska värdet kan ifrågasättas. Kristdemokraterna vill öka resurserna för denna verksamhet med 5 mnkr.

Personal inom polis, räddningstjänst och sjukvård ska kunna bjudas in till Borås Stads skolor för att informera om sin verksamhet - och svara på frågor. Även socialtjänsten ska kunna bjudas in för att informera om sin verksamhet och beskriva vilket stöd man kan erbjuda. Särskilt angeläget är att informera om barns rättigheter och möjligheter att få stöd.

Fler elever måste beredas plats i Borås skolor. Därför ser Kristdemokraterna positivt på den förstudie som nu sker inför renovering och kapacitetsutbyggnad av Myråsskolan.

Elevhälsovårdsgaranti	Grundskolenämnden uppdras att införa en elevhälsovårdsgaranti.
Ungdomsmottagning	Kommunstyrelsen uppdras att säkerställa att ungdomsmottagningen kan tillgodose behoven.
Värdegrundsarbete	Grundskolenämnden och Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras att ge lärare i Borås Stads grundskolor adekvat utbildning om extremistiska symboler och hur man hanterar situationer då barn och unga ger uttryck för extremistiska åsikter.
Karriärstege för lärare	Grundskolenämnden uppdras att inrätta lämpligt antal kommunala karriärtjänster för lärare på Borås Stads grundskolor och i grundsärskolor.
Speciallärare	Grundskolenämnden uppdras införa karriärtjänster med utbildning i specialpedagogik.
Frivillig lovskola	Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden

	uppdras att inrätta frivillig lovskola under 2018.
Skola med särskilda resurser	Grundskolenämnden uppdras, att i samverkan med Lokalförsörjningsnämnden, återinföra skolformen med särskilda resurser under 2018.
Spetsutbildning	Grundskolenämnden uppdras att inrätta minst en spetsutbildning i Borås Stads grundskola under 2018, utöver tidigare beslut för spetsutbildning inom matematik.
Svedjeskolan	Grundskolenämnden uppdras tydliggöra inriktning på Svedjeskolans framtida roll som grundskola.
Våld i hemmet	Sociala omsorgsnämnden uppdras att ge information om våld i olika former i samhället och i hemmet samt hur barn kan söka hjälp.

Gymnasie- och vuxenutbildning

Gymnasieskolan ska ge en stabil grund för vuxenlivet och ska i så hög grad som möjligt utgå ifrån elevernas intressen, behov, framtidsplaner och möjligheter till personlig utveckling - med en mångfald av studieinriktningar. Borås har en god bredd av både teoretiska och praktiska program och det vill vi slå vakt om. Kristdemokraterna vill utveckla olika former av lärlingsprogram i nära samverkan med det lokala näringslivet. Gymnasieskolan ska försöka möjliggöra för elever som vill ta ytterligare steg framåt att kunna läsa högskolekurser under sin gymnasietid. Detta bör kunna möjliggöras genom ett samarbete mellan skolan och Högskolan i Borås.

Samtliga gymnasieskolor har länge haft en god elevtillströmning och platsbristen är nu betydande varför vi nu vill avsätta 0,5 miljoner kronor för en förstudie om ytterligare en gymnasieskola.

Kristdemokraterna avsätter 1 miljon kronor till genomförandet och den fortsatta utvecklingen av stödverksamheten för elever med autismspektrumtillstånd.

Praktik på alla program

Ungdomar behöver arbetslivserfarenhet för att lättare komma ut i arbetslivet. Det arbetsgivare i större utsträckning efterfrågar är praktisk erfarenhet och inte enbart teoretisk kunskap. Några gymnasieprogram har arbetsplatsförlagt lärande (APL) i sin utbildning, vilket dock många program saknar, t.ex. samhälls- och naturvetenskapliga linjerna. Genom att införa obligatorisk tillgång till praktik på alla gymnasieprogram, underlättar det för studenten att dels skapa kontakter på arbetsmarknaden inför framtida arbetssökande, dels få en relevant bild av samhället och arbetslivet.

Vuxenutbildningen är viktig både för dem som av olika anledningar behöver uppdatera sina kunskaper och för våra invandrare. Alla är inte motiverade att läsa under skoltiden och andra vill göra nya karriärval under livet som kräver kompletterande kunskaper. Utformningen bör möjliggöra att studierna kan kombineras med arbete. Svenska för Invandrare (SFI) är en viktig del av integrationsarbetet och det är nödvändigt att invandrare kan få undervisning tidigt, utan onödig väntetid. Det är av yttersta vikt att studier i svenska språket kan kombineras med arbete, praktik eller ytterligare studier. Vi vill se fler terminsstarter under året och att kurserna är spridda till fler av dygnets timmar. Det är inte rimligt att den som befinner sig i en asylprocess måste vänta med att påbörja språkstudierna. För närvarande är handläggningstiderna så långa att asylsökande riskerar att förlora flera år i asylsökningprocessen, år där man riskerar att fastna i bidragsberoende. Arbete och studier är avgörande för att bevara självkänsla och underlättar integrationen i samhället.

Praktik på gymnasiets samtliga program	Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras att införa obligatorisk tillgång till praktik på alla program på Borås Stads gymnasieskolor.
Karriärstege för lärare	Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras att inrätta kommunala karriärtjänster för lärare på Borås Stads gymnasieskolor, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen.
Utökad tid för SFI-kurser	Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras att skapa SFI-kurser, enligt ett varierat

	schema som passar elever i olika livssituationer.
Praktik och SFI	Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras ge SFI-utbildning i kombination med lämplig praktik.
Ny gymnasieskola	Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras, i samverkan med Lokalförsörjningsnämnden, att inrätta ytterligare en kommunal gymnasieskola.

Äldreomsorg

Det finns ingen ålder där man inte vill påverka och styra avgörande beslut i och omkring det egna livet. Äldreomsorgen ska präglas av trygghet, värdighet och delaktighet. Det innebär att service, vård och omsorg ska vara tillgänglig och ges från en helhetssyn om den enskilde och hänsyn ska tas till såväl själsliga, andliga som materiella behov. Äldre människor ska alltid stå i centrum inom äldreomsorgen, där människovärdet återfinns i den unika personen, och inte beror på ålder eller den egna förmågan.

Möjligheten att från 80 år kunna erhålla 7 hemtjänsttimmar i månaden, utan biståndsbedömning, bör införas (jfr Linköpingsmodellen).

Styrning och ledning

I den kommunalt styrda äldreomsorgen i Borås finns fortfarande ett antal problemområden att förbättra, till exempel brister i styrning och ledning, budgetföljsamhet samt skillnader mellan olika boenden och i hemtjänsten. Vi Kristdemokrater anser att det är viktigt att vi tar till oss av kritik och genomför förändringar i äldreomsorgen. Det handlar om ett kontinuerligt kvalitets- och förbättringsarbete. Det är inte acceptabelt att Borås Stad har en avsevärt högre kostnad för sin äldreomsorg än jämförbara kommuner, utan att det finns några skillnader i kvalitet. Vi tror inte heller att antalet platser på vård- och omsorgsboendena är för många, tvärt om tror vi att vi behöver skapa fler boendeformer och platser för äldre. Här finns stora effektivitetsvinster att göra, men också stora kvalitetsförbättringar för den enskildes omsorg.

Fler aktörer höjer kvaliteten

Kvaliteten utvecklas av konkurrens och därför bör alla aktörer som kan erbjuda vård- och omsorg av kvalitet välkomnas, såväl ideella, kooperativa, privata som offentliga. Det offentliga får dock inte släppa kravet på kvalitet och måste noga vinnlägga sig om att följa upp så väl egen som alternativt utförd vård- och omsorg. Kristdemokraterna stöder fortsatt utveckling av valfrihet inom hemtjänst, LSS-boende och äldreboende enligt Lagen om valfrihet (LOV). I budget 2018 vill vi lägga ut ytterligare ett boende på entreprenad.

Boendet är centralt

Boendet är centralt för oss alla. Behoven varierar över tid, och tillgängliga bostäder med möjlighet till gemenskap är något många äldre efterfrågar. Vi behöver olika former av boenden där det finns möjlighet till gemenskap och tillgång till kompetent personal. Vi vill se förändring av formerna för äldreomsorg så att man själv har rätt att välja särskilt boende och att insatsen av personal kan bli flexibel utifrån vårdbehov. Vi vill se en blandning av boendeformer där människor kan söka ett trygghetsboende när man, trots hög ålder, är självständig och frisk, och sedan i samma boende kan få insatsen omvandlad till vård- och omsorgsboende (benämns VOBO härnäst), när hälsan och självständigheten sviktar. Staden måste verka för att bygga fler anpassade lägenheter som passar för denna form av vård och omsorg. Vi tror att det finns fler möjliga former än trygghetsboende och vård- och omsorgsboende.

Biståndsbedömning bör främst vara rådgivande och stödjande. Detta kräver ett annat sätt att arbeta inom vård och omsorg där man istället för att knyta insatserna till en avdelning, knyter det till individens behov och önskemål och varierar insatserna efter detta. Även om man har plats på ett VOBO kan vårdbehovet variera mycket under året, relaterat till sjukdom eller funktionshinder. Med denna förändring kan man flytta personal över enhetsgränser, och därmed ge en mer resurseffektiv insats. Det är få överklagade beslut om avslag till VOBO som avslås på nytt. Därmed leder avslagen till onödig administration för biståndsbedömarna och ökad och onödig oro för de äldre.

Kristdemokraterna vill att fritt val till vård- och omsorgsboenden från 85 års ålder (åter)införs. Om möjlighet ges bör fritt val införas utan åldersgräns.

Matens vikt för välbefinnande

Maten är viktig för de äldres välbefinnande. Borås Stad ska inom äldreomsorgen erbjuda god och vällagad mat som äldre känner igen. Ett gott näringstillstånd är en förutsättning för att undvika sjukdom och behålla hälsan. Risken för sjukdom och/eller funktionshinder ökar med stigande ålder, vilket innebär att äldre utgör en riskgrupp för utveckling av undernäring. Sjukdomsrelaterad undernäring är vanligt förekommande i högre åldrar. Dietister uppbär till skillnad från bland andra kostekonomer legitimation för att bedriva nutritionsbehandling. Vi vill därför att kommunen inför dietisttjänster inom äldreomsorgen. Dietisterna kan ansvara för att utveckla rutiner och kvalitetssystem kring näringsupptaget för äldre. Kommundietisten kan också ta ansvaret för nutritionsutbildning samt vara ett stöd för övrig personal, när det gäller mat- och näringsproblem. Dietisten kan utforma individuella nutritionsordinationer för äldre med uttalade näringsproblem. Kristdemokraterna vill öka anslaget från 1mnkr 2017 till 1,5mnkr 2018 - detta för att inrätta minst två kommundietisttjänster.

Tandvård och tandhälsa

En god tandvård och munhygien kan vara grunden för såväl näringsintaget som en långsiktigt god hälsa. Borås Stad (biståndshandläggarna m.fl. rådgivare inom äldreomsorgen) måste säkerställa att dels informera, dels medverka till att tandvården för äldre ger den livskvalitet som ofta kan förbättras.

Fler beröringspunkter mellan verksamheter

Interaktion bör ske mellan olika grupper i Borås. Många äldre lider av ensamhet och isolering, när de istället kan, och borde vara, en tillgång i samhället. Ett ypperligt sätt är att se till att olika kommunala verksamheter blandas och får fler beröringspunkter. Bl.a. kan man tänka sig att en förskola besöker ett närliggande äldreboende och har gemensamma aktiviteter. De äldre som får hjälp med matleverans skulle också kunna ges möjlighet att inta sina måltider på en gymnasierestaurang, t.ex. Almås restaurang "Stjärnklart". De elever som läser hotell- och restaurangprogrammet borde även som en del i sin utbildning kunna laga mat på något av stadens äldreboenden. Med små insatser och fler mötespunkter skulle boråsare kunna få en större kunskap och förståelse för varandra.

För att dels stärka omsorgen om de äldre på vård- och omsorgsboenden, dels ge nyanlända eller människor som står långt ifrån arbetsmarknaden naturliga arbetsuppgifter, bör serviceteam i

vården kunna skapas. Praktik och arbetsträning för personer med lämplig bakgrund eller intresse kan därutöver avlasta personalen och ge språkträning.

Anhörigstöd

Även när man blir äldre är de flesta en del av en familj och Kristdemokraterna vill underlätta för familjer att på olika sätt ta hand om sina äldre familjemedlemmar. Anhörigstöd är en viktig komponent i detta liksom närståendepenningen, men vi vill hitta ytterligare sätt. En sådan möjlighet skulle någon form av ersättning för vård av nära anhörig (VNA), t ex föräldrar, kunna vara. Vi vill därför verka för att man utreder förutsättningarna att införa detta i någon form, eventuellt kopplat till anhörigstöd.

Äldrevårdscentral

Kristdemokraterna vill verka för att inrätta en äldrevårdscentral (benämns ÄVC härnäst), d.v.s. en plats där alla kompetenser kring äldres hälsa och delaktighet kan samlas. Flera verksamheter skulle kunna ha gemensam nytta av varandra om de samlades under samma tak som t ex seniorguide, äldrelots, demensteam, serviceteam, hemtagningsteam, stöd till närstående och förebyggande hembesök. Skapandet av en ÄVC ser vi som en lämplig åtgärd för att kunna möta den åldrande befolkningens ökade behov av hälso- och sjukvården samt generell service.

Fler entreprenader	Vård- och äldrenämnden uppdras att lägga ut ytterligare ett VOBO på entreprenad.
Lagen om valfrihet även för VOBO	Kommunstyrelsen uppdras att fullt ut tillämpa Lagen om valfrihet (LOV) vad gäller VOBO.
Stöd i hemmiljön	Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 utreda förutsättningarna för att även kunna anvisa äldre med behov av hjälp med städ, mat och annan service till privata företag.
Fritt val av boende	Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 införa en princip om att alla över 85 år ska beviljas plats på VOBO, om möjligt helt fritt utan åldersgräns.
Trygghetsboenden	De kommunala bostadsbolagen uppmanas att bygga fler boenden för äldre, medan privata

	byggbolag ges samma förutsättningar. Det kan vara trygghetsboenden eller andra boenden där det finns möjlighet till stöd, service och gemensamma aktiviteter.
Dietist till äldreomsorgen	Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 utreda behoven och tillsätta lämpligt antal dietister i äldreomsorgen.
Tandvård och tandhälsa	Vård- och äldrenämnden uppdras att skapa förutsättningar för information och stöd till äldre beträffande tandvård och tandhälsa.
Verksamhetsintegrering	Vård- äldrenämnden uppdras att under 2018 verka för fler mötespunkter mellan verksamheterna.
Anhörigstöd	Vård- och äldrenämnden uppdras att stärka och utveckla anhörigstödet såväl ekonomiskt som beträffande korttidsvård.
Alkoholmissbruk bland äldre	Vård- och äldrenämnden uppdras att i samråd med Individ- och familjeomsorgsnämnden utreda behov och insatser för stöd till äldre med missbruksproblematik.
Serviceteam i vården	Vård- och äldrenämnden uppdras att införa vårdserviceteam inom äldreomsorgen under 2018.
Hemtjänst utan biståndsbedömning	Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 införa rätten för alla över 80 år att erhålla 7 hemtjänsttimmar i månaden utan biståndsbedömning

Delaktighet – ett samhälle för alla

Samma förutsättningar för alla

Alla människor ska ha samma förutsättningar att förverkliga sin potential. Funktionsvariation blir oftare ett hinder för den enskilde, om samhället inte förmår att kompensera bristerna. Personer med funktionsvariationer riskerar att hindras från att delta i samhällslivet på likartade villkor. Graden av funktionsvariation är inte statisk, utan snarare ett resultat av samhällets förmåga att möta personer med funktionsvariation. I Borås kan vi vara stolta över att vara bäst i Europa på tillgänglighet (2015). Men tillgänglighetsanpassning av stadsrummet måste fortsätta, liksom i de kommunala verksamheterna. Det är olyckligt att Borås Stad idag bland annat har flera idrottshallar som inte är tillgänglighetsanpassade.

Personer med funktionsvariation riskerar att i olika sammanhang bli negativt särbehandlade. Bemötande, vård och behandling ska erbjudas på lika villkor, men insatserna måste anpassas så att de motsvarar människors olika förutsättningar och behov.

LSS är en betydelsefull reform som på ett avgörande sätt har förbättrat levnadsvillkoren för dem som omfattas av lagen och vars insatser vi måste säkerställa. Det gäller personliga rättigheter och det är angeläget att hålla fast vid att hanteringen av lagarna är rättssäker. Vi vill säkra valfrihet enligt LOV, även för personer med funktionsvariation under 65 år som behöver insatser, t.ex. av hemtjänst eller daglig verksamhet. Denna grupp ökar idag då kriterierna för att erhålla personlig assistans enligt LSS har skärpts, innebärande att människor riskerar att fara illa.

Det ska vara en självklarhet att hänsyn tas till personer med funktionsvariation behov av god tillgänglighet vid utformningen av offentliga inrättningar, anläggningar och informationssystem.

Långt ifrån alla funktionsvariationer är synliga. Psykisk ohälsa tillhör den kategori funktionsvariation vars yttringar inte alltid syns. Särskilt viktigt är att arbeta mot de fördomar och skamkänslor som i stor utsträckning präglar attityderna till psykiska sjukdomar.

Många personer med funktionsvariation erbjuds endast daglig verksamhet som sysselsättning. En tillgänglig arbetsmarknad är viktig och även personer med funktionsvariation måste ges möjlighet att prövas i den ordinarie arbetsmarknaden. Vi tror på en aktiv arbetsmarknadsinsats där samverkan med ideella organisationer och föreningar, samt stöd till sociala kooperativ måste

prioriteras. Ett konkret förslag är att man beaktar möjligheten att ge funktionsnedsatta jobb i upphandlingar och värderar detta högre.

Kommuner behöver också ta ett större ansvar för att anställa personer med funktionsvariation. Borås Stad måste därför ta fram en modell för att kunna anställa fler personer med denna bakgrund. Vi vill att Arbetslivsnämnden får i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett systematiskt strukturerat arbete med målsättningen att öka anställning av personer med funktionsvariation.

Vi Kristdemokrater är övertygade om att staden kan göra en insats som i slutändan kan leda till såväl mänskliga som ekonomiska vinster.

Solidaritet med människor på flykt

En av vår tids stora utmaningar är integrationsfrågan. Sverige är ett rikt land som har förskonats från krig under lång tid. Vi har ett ansvar att i solidaritet fortsätta ge människor en hemstad när de flytt från svåra situationer i sina hemländer. Vi anser att Sverige har en flyktingpolitik där människor riskerar att fastna i bidragssystem som passiviserar, i väntan på besked om uppehållstillstånd. Vi har ett ansvar att i solidaritet hjälpa människor på flykt, men också ett ansvar att faktiskt ge dem förutsättningar att leva i samhället, och kunna skapa acceptabla livsvillkor för sig själva och sin familj.

Det finns en stor vilja hos allmänheten att göra en insats för andra, men många vet inte riktigt hur. Många föreningar har särskilda aktiviteter för nyanlända, såsom prova-på-sporter och samtalsgrupper på lätt svenska. Kommunen bör kunna stödja detta engagemang i det civila samhället t ex genom att göra information mer tillgänglig på Borås Stads hemsida. Det bör även vara enkelt att komma i kontakt med kommunens tjänstemän för att få råd när man som frivillig vill bistå.

Den sociala ekonomin

Det finns en stor mångfald av ideella organisationer i Borås Stad. Organisationernas verksamheter engagerar många invånare kring gemensamma intressen. Genom detta engagemang byggs ett socialt kapital i kommunen, omfattande hjälparbete bedrivs och integration befrämjas. Vi vill visa respekt för detta arbete och ge förutsättningar att vidareutvecklas. Ett gott samarbete

inom den sociala ekonomin är allt viktigare idag. Avgörande för framgång är att uppdrag följs upp under 2018.

Beakta personer med funktionsvariation i upphandlingar	Kommunstyrelsen uppdras att i lämpliga upphandlingar ställa krav, eller ha som bedömningskriterier, huruvida uppdragstagaren kan erbjuda funktionsnedsatta arbete i samband med uppdraget.
Anställa personer med funktionsvariation.	Arbetslivsnämnden uppdras, att i samverkan med berörda nämnder, utveckla en plan för hur Borås Stad kan erbjuda funktionsnedsatta arbete inom kommunen.
Samverka kring den sociala ekonomin	Kommunstyrelsen uppdras att utveckla 2017-års fattade överenskommelse mellan kommunen och de idéburna organisationerna.
VOBO för berörda inom LSS	Kommunstyrelsen uppdras att prioritera och bygga minst ett VOBO för berörda inom LSS under 2018.

Omtanke och omsorg när den egna kraften inte är tillräcklig

Den sociala omsorgen ska utgå från människans behov av små, naturliga gemenskaper, främst familjen. De sociala insatserna ska stödja när det brister, stimulera de positiva krafter som finns hos varje person och även peka på det personliga ansvaret för ett bra resultat.

Vi tror på människans förmåga att växa och ta ansvar, och att människor kan förändra sin egen och andras tillvaro genom rätt stöd och hjälp. Eftersom vi samtidigt ser människan som ofullkomlig vet vi att vissa kommer att misslyckas, och kanske flera gånger. En människas historia får aldrig förändra vår tro på att det fortfarande finns möjlighet till förändring, varför stödet och omsorgen måste vara individuella, så att människor alltid kan ses som enskilda individer, och inte enbart definieras i grupp.

Vi tror på en socialpolitik som måste kunna ställa krav och ge förutsättningar till förändring. Vi tror att människor växer när de förväntas ta ansvar. Det offentliga får därför aldrig slentrianmässigt hålla tillbaka eller verka för att utsatta människor fastnar i bidragssystem. Kristdemokraterna har medverkat i utvecklingen av en social investeringsfond, där vi vill se långsiktiga investeringar för människor i Borås. Effekterna för den enskilda och samhället måste kunna värderas fortlöpande.

Politiken bör vara medborgarnas företrädare där de mest utsatta har störst rätt till det offentligas stöd. Alla ska ha möjlighet att leva ett tryggt och värdigt liv. Offentlig, ideell och privat verksamhet måste komplettera varandra. Sociala insatser ska präglas av respekt för den personliga integriteten, och ge förutsättningar för inflytande och delaktighet för såväl vuxna som barn.

Barn i familjer som är ekonomiskt utsatta deltar ofta mindre i fritidsaktiviteter och föreningsliv än genomsnittet. Att barn och unga söker sig till föreningsliv utanför det egna området är också viktigt, bland annat för en framgångsrik integration. Vi vill att föreningsstödet särskilt ska uppmuntra en sådan utveckling.

I Borås Stad finns ett vräkningsförebyggande arbete där vi kristdemokrater vill prioritera stöd till de familjer med barn vilka hotas av vräkning. I frågan om hemlöshet vill vi fortsatt arbeta mot en tydlig nollvision. "Bostad först" är en grund för trygghet och ger en bas att växa och utvecklas i som människa, och för att kunna ta emot hjälp och stöd för de svårigheter som gjort att man blivit hemlös. Borås har idag en ytterst ansträngd bostadssituation. Många människor som egentligen inte har några sociala problem riskerar att bli klienter hos socialtjänsten, för att de saknar bostad. Borås Stads bostadsbolag måste inventera alla möjligheter att bygga om och bygga till i det befintliga beståndet, samt bygga nytt. Att bygga mindre lägenheter, för unga eller människor med begränsade behov, bör kunna uppmuntras från Borås Stad. Kommunen bör också se över vilka regelverk som kan förändras så att kommunen inte blir en bromskloss i bostadsbyggandet.

Det spel-, alkohol- och drogförebyggande arbetet är en viktig uppgift. Många barn lever i förhållanden där båda, eller endera föräldern, missbrukar alkohol. Alltför många ungdomar har dryckes- och drogvanor som måste brytas. Här behövs en ytterligare utvecklad samverkan mellan

skola och socialtjänst liksom samverkan med föräldrar och det civila samhället. De olika ideella föreningar som utför ett socialt arbete för missbrukare ska ses som komplementära till Borås Stads verksamhet och fler alternativ bör uppmuntras och ekonomiskt stödjas. Vi kristdemokrater vill ta tydligt avstånd från de drogliberala strömmar som finns i samhället. Särskilt viktigt att prioritera är det förebyggande arbetet avseende bruket, och attityderna till tobak, alkohol och andra droger. Kristdemokraterna i Borås har särskilt arbetat för insatser vid spelmissbruk vilka nu är inkluderade i stadens välfärdsbokslut. Vi avsätter 1 miljon kronor för att Fritids- och folkhälsonämnden, i samarbete med berörda nämnder, ska kunna stärka arbetet att förebygga alkohol-, drog- och spelmissbruk.

Föreningsbidraget	Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att under 2018 ta fram en princip för hur föreningsbidraget kan uppmuntra barn och unga att söka sig till fritidsaktiviteter även utanför det egna närområdet.
Motverka drogliberalismen och spelmissbruket	Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att, i samarbete med berörda nämnder, utveckla och stärka arbetet för att motverka alla former av droganvändning och spelmissbruk.

Den hållbara staden

Stadsplanering

Hur städer och samhällen planeras och gestaltas spelar stor roll för hur de utvecklas och upplevs. Den goda staden planeras för långsiktig kvalitet och hållbarhet - ekonomiskt, socialt och ekologiskt. När bostäder, arbetsplatser och kommersiella aktörer kan samverka i ett och samma område skapas mångfald, positivt folkliv och goda mötesplatser. I Borås har mycket skett under de senaste 20 åren, inte minst när det gäller samverkan mellan Borås Stad, näringsliv och direkt mellan olika privata aktörer. Kristdemokraterna vill bygga vidare på detta och ta till vara de styrkor vi har, från en stark position inom design, textil till logistik m.m. Borås Stads primära roll

är bland annat att underlätta myndighetskontakter, vara förutseende i stadsplaneringen, skapa goda förutsättningar för möten och att marknadsföra staden.

En viktig faktor i all kommande planering är den nya Götalandsbanan, som har potential att betyda mycket för kommunen, och därför måste den finnas med i all framtida planering. En annan viktig planeringsförutsättning är att ta till vara är Stadsparken, som ska utvecklas och vara en öppen och inbjudande del av centrummiljön.

Idag har vi en hårt trafikerad led som går genom de centralaste delarna av Borås – Kungsleden. För att knyta ihop staden och avlasta trafiken i centrum föreslår Kristdemokraterna att Kungsleden ska ledas om så att den sänks ner eller passerar utanför stadskärnan. Vi ser även stora fördelar med att planera för en planskild korsning vid Kungsgatan/Åsbogatan då det skulle underlätta för den expanderande kollektivtrafiken. Vi anser att det är dags att börja planera för fungerande vägar som binder ihop riksvägarna 27, 40, 41 och länsväg 180. Vi tror att dessa vägar med fördel kan ledas runt staden. Vi vill att den fortsatta samhällsplaneringen ger utrymme för nödvändig trafik i centrummiljöerna, men vi vill samtidigt införa en målmedveten planering och utbyggnad av kringfartsleder för annan trafik.

Orangeriet invigdes under 2015. Kristdemokraterna var emot beslutet om att uppföra ett Orangeri, och noterar nu att verksamheten inte lever upp till givet uppdrag. Orangeriets lokaler ligger på en av kommunens mest attraktiva tomter, och borde användas till kärnverksamhet. Vi vill att alternativa användningsområden för Orangeriet klargörs under 2018. Lokalerna ska anpassas till verksamhet som kan bli självbärande, där de ursprungliga ändamålen bör bilda grunden.

Utveckling av grönområden

Kristdemokraterna vill att Östermalmsparken, som har iordningställt helt och hållet av personal inom daglig verksamhet, fortsatt ska kunna vårda och utveckla parken. Resurser för belysning och vård av parken ska säkerställas.

Fri, tidsbegränsad parkering

Vi kristdemokrater vill se en fungerande kollektivtrafik och vi vill uppmana både boråsare och besökare att i första hand åka kollektivt, men bilen är och förblir under en oöverskådlig framtid

ett viktigt och naturligt inslag i vårt samhälle. Därför måste förutsättningarna för såväl framkomlighet som parkeringar tillgodoses. För att Borås City fortsatt ska kunna utvecklas måste vi även göra det möjligt att ta bilen till centrum. För att uppmuntra både boråsare och besökare att besöka centrum vill vi införa avgiftsfri tidsbegränsad parkering i stadskärnan. Under 2016 upphörde möjligheten att betala parkering med mynt. Detta begränsar förutsättningar för bland annat äldre som inte kan eller vill betala parkering med sms eller via internet. Därför vill vi snarast införa tidsbegränsad fri parkering, även vid välbesökta platser i hela kommunen, t ex vid äldreboenden.

Bostadsbyggande

Bostadsbyggandet är en väsentlig del i stadsbyggandet. Men det är viktigt att inte bara fokusera på antalet bostäder utan också på hur de nya bostäderna byggs. Det ska skapas miljöer där människor trivs och känner sig hemma. Energiförbrukningen ska vara låg och sunda material väljas med låg miljöpåverkan. Innegårdar och parker ska planeras för att bli mötesplatser för människor. Borås Stads ansvar i detta, förutom detaljplanerna, är att ha korta handläggningstider och visa flexibilitet inom ramen för lagen vad avser normer etc. Borås Stad bör verka för att såväl de kommunala som de privata fastighetsbolagen bygger mindre lägenheter – såväl hyresrätter som bostadsrätter.

En ren och vacker stad

En ren och vacker stad uppmuntrar till rörelse, möten och aktiviteter. En skräpig stad kan demoralisera och skapa en känsla av otrygghet och otrivsel. Kristdemokraterna var med och tog initiativ till ”Borås rent och snyggt” 2010. Trots att det aldrig har gjorts mer för att motverka nedskräpning än vad som görs nu, visar de senaste skräpmätningarna från ”Håll Sverige rent” att den tidigare positiva trenden brutits och att nedskräpningen återigen ökar. Om vi på allvar vill nå Kommunfullmäktiges mål om en halverad nedskräpning mellan 2012 och 2020 måste ytterligare ansträngningar ske. Kristdemokraterna vill därför utreda möjligheten att avgiftsbelägga nedskräpning. Vi föreslår även att kommunen behåller cityvärdarna och även tillsätter skogsvårdar som bland annat ska kunna motverka nedskräpning i våra friluftsanläggningar, eller skogsområden utanför centrum.

Östermalmsparken	Samhällsbyggnadsnämnden uppdras införa Östermalmsparken i Grönområdesplanen samt
------------------	--

	att förbättra belysningen och öka tillgängligheten i parken.
Fri, tidsbegränsad parkering	<p>Borås kommuns parkerings AB uppdras att under 2018 införa fri, tidsbegränsad parkering i stadskärnan.</p> <p>Borås kommuns parkerings AB uppdras att under 2018 införa fri, tidsbegränsad parkering på platser i kommunen med många besökare, t ex äldreboenden.</p>
City- och skogsvårdar	Tekniska nämnden uppdras att inom ramen för sin verksamhet bibehålla cityvårdarna och tillsätta skogsvårdar som verkar för ökad trygghet och motverkar nedskräpning.
Avgiftsbelagd nedskräpning	Tekniska nämnden, i samråd med berörda nämnder, uppdras att under 2018 utreda förutsättningarna och möjligheterna för att Borås Stad ska kunna avgiftsbelägga all nedskräpning.
Orangeriet	Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 utreda och säkerställa användningsområden för Orangeriets lokaler genom en privat aktör som utgår från Orangeriets grundvision med en ljus och levande stadspark.
Sammanhållet torg på Brämhult	Kommunstyrelsen uppdras att utveckla torget på Brämhult så att ett mer sammanhållet torg skapas.

Miljö och energi

En bärande del av det kristdemokratiska idéarbetet är förvaltarskapstanken. I vår politik för en hållbar miljö ställs den på sin spets. Klimatförändringen är en av vår tids största miljöutmaningar.

Även i Borås dör människor varje år för tidigt på grund av föroreningar. Borås Stad måste därför öka sina ansträngningar att bland annat minska koldioxidutsläppen. Vi vill även verka för att förhindra spridningen av giftiga kemikalier i miljön. Detta är en viktig aspekt av det förebyggande hälsoarbetet. Inte minst gäller det barns vardagsmiljöer. Vi vill skapa helt giftfria förskolor.

Borås ligger idag i framkant genom de satsningar som skett på bl.a. Borås Energi och Miljö. Kristdemokraterna anser det angeläget att fortsätta driva dessa frågor för att exempelvis realisera stadens vision om ett fossilbränslefritt Borås. Genom framgångsrik samverkan mellan stad, högskola, forskningsinstitut och näringsliv har det skapats förutsättningar för satsningar och erfarenhetsbyggande som annars inte skulle kunna ske. En viktig del i detta är etablerandet av Sobacken som ett Energi- och Miljökompetenscentrum. Därmed frigörs viktiga markområden i centrum och det ges förutsättningar att driva miljöarbetet på ett mer rationellt sätt.

Miljömedvetenhet handlar till stor del om attityder och värderingar och det är därför angeläget att Borås Stad fortsätter att engagera sig i informationssatsningar kring miljöfrågor och inte minst att dessa frågor får en framskjuten plats inom skolan. Det är viktigt att Borås Stad möter upp de ambitioner kommuninvånarna har att göra rätt miljömässigt - främst genom att göra det enklare för alla boråsare att bidra.

Vi Kristdemokrater är positiva till satsningar på förnybar energi inklusive vindkraft. Det är dock väsentligt att detta sker så att närmiljön för boende inte nämnvärt försämras. Hållbara vindkraftsetableringar kräver förankring bland de närboende. En vindbruksplan som bilaga till Översiktsplanen måste tas fram med tydliga riktlinjer för vindkraften, innan beslut om byggnation av vindkraft kan medges. Borås Stad ska i största möjliga mån använda solceller vid egna fastigheter och anläggningar.

Vi kommer dagligen i kontakt med en stor mängd kemikalier. Många av dem är skadliga för människan och naturen. Speciellt utsatta är små barn. Kristdemokraterna vill därför att Borås Stads förskolor ska bli fria från giftiga kemikalier.

Stadens miljömål bör förnyas och en plan fastställas under 2018.

Kemikalier	Miljö- och konsumentnämnden uppdras att ta fram en plan för hur Borås Stads förskolor kan göras fria från giftiga kemikalier under 2018.
Miljömål	Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 ta fram en plan med utvecklade miljömål.
Avfallsplan	Kommunstyrelsen uppdras under 2018 revidera avfallsplanen.

Fritid och folkhälsa

Ett rikt och varierat fritidsutbud har stor betydelse för att utveckla en attraktiv kommun.

Idrottsrörelsens betydelse för folkhälsan är av största vikt och bidrar, liksom kulturen, till integration, gemenskap och trivsel. Ungdomar, men också vuxna, måste ges förutsättningar till både bredd- och elitidrott. Likaså måste jämställdhetsperspektivet beaktas i stödet till idrotten. Vi måste vårda och underhålla de anläggningar vi har för att ge boråsarna de bästa förutsättningarna att utöva sina fritidsintressen. Stadens idrotts- och kulturanläggningar ska vara tillgängliga för alla boråsare. Därför är det av största vikt att även tillgänglighetsperspektivet alltid prioriteras vid renovering och nybyggnation.

Fler kan få en aktiv fritid

Kristdemokraterna vill se en tydlig prioritering av folkhälsoarbetet. Vi menar att folkhälsofrågor är viktigare än bara några utvärderingstal i ett välfärdsbokslut, genom att investeringar i detta inte bara sparar stora pengar inom andra områden, utan också höjer vårt välbefinnande. Därför behöver det fortlöpande vidareutvecklas hur det strategiska folkhälsoarbetet ska kunna nå ut i alla delar av stadens verksamheter. Studier har visat att man får störst effekt av detta arbete om det riktas mot de grupper i vår stad som har mest att vinna på dessa åtgärder. Detta inkluderar aktivt drog- och alkoholförebyggande arbete i samverkan med skola, frivilligorganisationer m.fl.

Borås har idag ett stort och varierande föreningsliv. Det offentliga ska inte primärt styra verksamheten, men politiken ska däremot i samverkan med den sociala ekonomin, föreningar och organisationer, skapa förutsättningar för att medborgarna ska erbjudas ett rikt och varierande kultur- och fritidsliv. Det civila samhället har stor betydelse för utvecklingen av kultur- och

fritidsutbudet. Kristdemokraterna vill se mer samarbete mellan skola och föreningsliv, varvid barnen ges möjlighet att inom skolans ram prova på olika kulturaktiviteter och sporter. Genom att organisera detta via skolan ges barn, som annars inte har förutsättningar att komma i kontakt med olika föreningar och verksamheter, möjlighet att göra det. Det kommunala föreningsstödet bör särskilt riktas för att motverka segregation i alla former. Vissa fritidsintressen som t ex ishockey och ridning är relativt dyra sporter, och riskerar därför att exkludera vissa, främst barn och unga. Särskilda stödformer bör kunna initieras.

Samtliga föreningar som begär eller uppstår föreningsbidrag ska efterleva de krav på bland annat demokrati och jämställdhet som kommunen ställer. Kontrollen av denna efterlevnad måste säkerställas fortlöpande.

Simkunnighet

Kristdemokraterna ser med oro på låg simkunnighet bland elever i åk 6. Kommunen måste kunna garantera att varje elev får förutsättningar att nå målen, även inom idrott och hälsa. Att kunna simma är dessutom en livförsäkring. Ej simkunniga ungdomar riskerar därför att exkluderas från de sociala sammanhang som bad och vatten erbjuder.

Skyttecentrum

Frågan om ett nytt skyttecentrum har fördröjts alltför länge. Ett flertal lokaliseringar har utretts men ännu har inget beslut kunnat fattas. I cirka 20 år har det ena förslaget efter det andra prövats och förkastats. Vi anser att det är mycket otillfredsställande att kommunen inte kan komma till ett beslut i frågan. En samlad skytteverksamhet i ett område frigör andra områden där skytte idag bedrivs. Bullrande verksamhet bör således samlas på så få platser som möjligt i kommunen. Det handlar också om att den hobby som skytte utgör, precis som andra idrottsintressen, måste få sina lokalbehov tillgodosedda. I budget 2015 fick Lokalförsörjningsnämnden i uppdrag att slutföra förstudiearbetet med ett skyttecentrum. Uppdraget har avrapporterats under 2017, men inte kunnat bli underlag för beslut i frågan – trots att verksamheten är allvarligt hotad på flera platser. Kristdemokraterna avsätter därför 5 mnkr redan i 2018-års budget – med syfte att under 2019 tillföra resterande investeringsmedel.

Trygg i friluftsområden

Precis som Borås Stad ordnar trygghetsvandringar på olika håll i kommunen vill Kristdemokraterna se ett fortsatt trygghetsarbete vid våra friluftsområden, i våra spår och leder. Alla ska kunna känna sig trygga i stadens samtliga anläggningar.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdarna är viktiga för barn och unga i hela kommunen. För att alla ska känna sig välkomna till fritidsgården är det viktigt att de kan erbjuda olika aktiviteter och upplevas som trygga. Fritidsgårdarna får inte bli en arena för icke-demokratiska värderingar. Här har personalen en viktig uppgift. Vi tror att Borås behöver fler fritidsgårdar med olika profiler. Därför vill Kristdemokraterna se att fritidsgårdar också kan drivas av andra ”fria” aktörer. Befintliga och nya fritidsgårdar skulle kunna drivas av föreningar, näringslivet, ideella organisationer etc.

Simkunnighet	Grundskolenämnden uppdras att presentera en åtgärdsplan under 2018 för att alla barn ska kunna tillgodogöra sig simundervisningen och nå målen för simkunnighet i åk 6.
Skyttecentrum	Lokalförsörjningsnämnden uppdras att slutföra arbetet med ett samlat skyttecentrum, och redovisa underlag för beslut senast under 2018.
Tryggare spår och leder	Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att fortsatt verka för att minska otryggheten vid Borås friluftsområden.
Fritidsgårdar	Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att lägga ut minst en fritidsgård på föreningsdrift under 2018.

Kultur

Kulturen har en stor betydelse i vårt mångkulturella samhälle för att vara en enande kraft över etniska och religiösa gränser, eftersom kultur till stor del handlar om mänskliga möten. Kultur är

viktig både för att göra Borås attraktiv som stad och för medborgarnas välbefinnande. Kulturaktiviteter för barn och unga har över tid varit det centrala, vilket det även ska fortsätta vara. Kristdemokraterna vill även se ytterligare satsningar på kultur för pensionärer genom att införa särskilda seniorrabatter på stadens kulturevenemang och friskvårdsanläggningar. Även för de äldre ska fritiden kunna vara berikande. Vi avsätter i budget 2018 1 miljon kronor till ändamålet.

Borås Stads kultur-och fritidspolitik ska kännetecknas av mångfald och tillgänglighet för alla. Oavsett ålder, kön, etniskt ursprung, livsåskådning eller funktionshinder ska invånarna ha stor frihet i att ta del av, och även utöva, kultur- och fritidsaktiviteter. Kulturintresset grundläggs tidigt och det är därför viktigt att barn och ungdomar kommer i kontakt med, och får möjlighet att pröva på, olika kulturuttryck. Den kommunala kulturskolan spelar här en viktig roll och Kristdemokraterna tror att det finns en utvecklingspotential av denna och vill därför att det görs en översyn av den nuvarande verksamheten i avsikt att ytterligare utveckla och effektivisera den, så än fler barn får möjlighet att tillgodogöra sig denna viktiga verksamhet. Kulturskolan, jämte musikskolan i Fristad, ska vara egna resultatenheter inom Kulturnämndens uppdrag. Verksamheten inom ramen för kulturskolan ska bli helt avgiftsfri. En avgiftsfri kulturskola är ett viktigt mål, som bör förverkligas snarast – enligt kristdemokraternas motion från 2017

Genom en kulturarvsfond skulle olika organisationer, som t ex hembygdsföreningar och folkdanslag, söka pengar till projekt som syftar till att förvalta och levandegöra den lokala historien och det lokala kulturarvet. Kristdemokraterna avsätter i budget 2018 1 miljon kronor till en kulturarvsfond.

Kultur för pensionärer	Kulturnämnden uppdras att under 2018 införa pensionärsrabatter på lämpliga kulturevenemang och vid friskvårdsanläggningar.
Kulturarvsfond	Kulturnämnden uppdras att under 2018 inrätta en kulturarvsfond från vilken olika organisationer kan ansöka om bidrag.
Avgiftsfri kulturskola	Kulturnämnden uppdras att, i samråd med berörda nämnder, införa en avgiftsfri kulturskola

	under 2018.
--	-------------

Förvaltning och egen organisation

Kommunen är till för människorna och dess gemenskaper, inte tvärtom. Inriktningen ska vara att inte driva kommunal verksamhet som med fördel bör bedrivas av en annan aktör. Politiken har inte bara ett generellt förvaltningsansvar, utan förtroendet att ta ansvar för förvaltningen av våra gemensamma resurser i form av skattepengar. Som politiker innebär detta också att fundera över vad som egentligen är kommunens ansvar och vad som bäst sköts av andra. Utgångspunkten är att kommunen primärt är verktyget för att tillhandahålla ett antal väl definierade samhällsfunktioner (t.ex. skola, förskola, lokala miljöfrågor, fritidsanläggningar, viss infrastruktur) samt ta hand om de invånare som på olika sätt behöver hjälp och stöd.

Kommunen måste tydligt kunna ange vad som är kärnverksamheter och vad som ingår i det offentliga åtagandet. Borås Stad ska vara återhållsam med vad man engagerar sig i och varje nytt engagemang ska prövas noggrant, för att undvika både konkurrensnedvridning och att skattepengar riskeras i icke primära verksamheter.

”Bockabyn”

”Bockabyn”, en ”ruinstad”, tidigare ägd och förvaltd av Fortifikationsverket och disponerad av Försvarsmakten, skulle avvecklas (rivas) under 2002, men Borås Stad begärde att disponera anläggningen för fritidsverksamhet. Borås Stad övertog anläggningen utan särskild kostnad och mottog de medel som hade avsatts för avvecklingen. Under åren har anläggningen förfallit och måste nu rivas omgående.

Kristdemokraterna ställer sig frågande till ett flertal kommunala satsningar som har eller beräknas kosta kommunen stora belopp. Vi har under hela processens förlopp avvisat Orangeriet i Stadsparken. Orangeriet har inte heller kunnat leva upp till den verksamhetsplan som antogs av Kommunfullmäktige inför uppförandet. Vi vill att en utredning slutförs under 2018, som redovisar vilka anpassade verksamheter som kan inrymmas i Orangeriets lokaler – i enlighet med ursprungsidén, före beslutet i Kommunfullmäktige.

Kristdemokraterna vill se över stadens engagemang i Borås camping, Borås djurpark och Blå Stjärnan, då vi menar att dessa inte är kärnverksamheter och att icke oväsentliga ekonomiska risker eller förluster kan uppstå.

Borås Stad har idag fem kommunala bostadsbolag. Kristdemokraterna anser att det bör utredas vilka positiva effekter som kan erhållas om dessa slås ihop, t.ex. beträffande stordriftsfördelar och ökad effektivitet. Formen under vilken bostadsbolagen utvecklas bör även innefattas i en sådan översyn, d.v.s. om bolagen ska ingå Stadshus AB.

Kristdemokraterna anser att resurser kan frigöras genom att förbättra Borås Stads inköpsverksamhet. Borås Stad är en av de största upphandlarna av varor och tjänster i staden och här bör åtgärder vidtas för att effektivisera. T ex bör en enda enhet ansvara för samtliga upphandlingar inom fastighetsområdet. Vi uppskattar att det finns en potentiell effektiviseringsvinst om 20-40 miljoner kronor inom kommunens upphandling. En försiktig uppskattning om 30 miljoner kronor i kostnadsminskningar läggs därför till resultatet.

Kommunens bostadsbolag	Kommunstyrelsen uppdras att utreda vilka positiva effekter som kan erhållas om Borås Stads fem kommunala bostadsbolag slås ihop, bland annat i form av stordriftsfördelar och ökad effektivitet. Om dessa ska inordnas i Stadshus AB bör även analyseras. Resultatet ska publiceras under 2018.
Upphandling	Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 presentera hur Borås Stad kan frigöra resurser genom att effektivisera kommunens upphandling.
Blå Stjärnan	Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 utreda en möjlig avveckling av Borås Stads engagemang i Djursjukhuset Blå Stjärnan.
”Bockabyen”	Lokalförvaltningsnämnden uppdras att senast under 2018 avveckla den s.k. ”Bockabyen”.

Yrkanden

Utifrån presenterat budgetförslag lägger Kristdemokraterna följande yrkanden:

Kommunstyrelsen uppdras att utreda vilka positiva effekter som kan erhållas om Borås Stads fem kommunala bostadsbolag slås ihop, bland annat i form av stordriftsfördelar och ökad effektivitet. Om dessa ska inordnas i Stadshus AB bör även analyseras. Resultatet ska publiceras under 2018.

Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 presentera hur Borås Stad kan frigöra resurser genom att effektivisera kommunens upphandling.

Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 utreda och säkerställa användningsområden för Orangeriets lokaler genom en privat aktör som utgår från Orangeriets grundvision med en ljus och levande stadspark.

Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 ta fram en plan med utvecklade miljömål.

Kommunstyrelsen uppdras under 2018 revidera avfallsplanen.

Kommunstyrelsen uppdras att verka för att det byggs mindre lägenheter, såväl hyres- som bostadsrätter, för människor med mindre behov eller önskemål.

Kommunstyrelsen uppdras åter att under 2018 presentera en plan för Knallelands framtid.

Kommunstyrelsen uppdras att se över normerna för dimensioneringen av förskolor, bland annat gällande barnens tillgängliga yta utomhus.

Kommunstyrelsen uppdras att skyndsamt utveckla ett system för barnomsorgsersättning.

Kommunstyrelsen uppdras att fullt ut tillämpa Lagen om valfrihet (LOV) vad gäller VOBO.

Kommunstyrelsen uppdras att kontinuerligt utbilda kommunala tjänstemän och politiker om betydelsen av företagsamhet, företagare, företag och entreprenörskap.

Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 utveckla en metod för privat initiativrätt inom detaljplaneprocessen, där myndighetsutövningen bibehålls, men där garantier för genomförande inte lämnas samt kostnaderna bärs av exploitören.

Kommunstyrelsen uppdras att under 2018 göra en översyn av kommunens verksamheter som bidrar till konkurrens med näringslivet.

Kommunstyrelsen uppdras att utveckla 2017-års fattade överenskommelse mellan kommunen och de idéburna organisationerna.

Kommunstyrelsen uppdras att i lämpliga upphandlingar ställa krav, eller ha som bedömningskriterier, huruvida uppdragstagaren kan erbjuda funktionsnedsatta arbete i samband med uppdraget.

Förskolenämnden uppdras att ta fram en riktlinje för maxantal i barngrupperna.

Förskolenämnden uppdras att presentera hur kommunen kan ge stöd till de familjer som vill vara hemma med mindre barn.

Förskolenämnden uppdras skapa förutsättningar för och (åter-)införa familjedaghem.

Grundskolenämnden uppdras att presentera en åtgärdsplan under 2018 för att alla barn ska kunna tillgodogöra sig simundervisningen och nå målen för simkunnighet i åk 6.

Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden uppdras att inrätta frivillig lovskola under 2018.

Grundskolenämnden uppdras införa karriärstjänster med utbildning i specialpedagogik.

Grundskolenämnden uppdras att införa en elevhälsovårdsgaranti.

Grundskolenämnden uppdras föreslå inriktning på Svedjeskolans framtida roll som grundskola.

Grundskolenämnden uppdras att under 2018, i samråd med Lokalförsörjningsnämnden, åter införa skola med särskilda resurser.

Grundskolenämnden uppdras att under 2018 påbörja en kvalitetssäkring av skolbarnsomsorgen.

Grundskolenämnden och Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras att kontinuerligt ge lärare i Borås Stads grundskolor adekvat utbildning om extremistiska symboler och hur man hanterar situationer då barn och unga ger uttryck för extremistiska sympatier.

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras, i samverkan med Lokalförsörjningsnämnden, att under 2018 utreda behovet av ytterligare en kommunal gymnasieskola.

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras ge SFI-utbildning i kombination med lämplig praktik.

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden uppdras att skapa SFI-kurser, enligt ett varierat schema som passar elever i olika livssituationer.

Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 utreda förutsättningarna för att även kunna anvisa äldre med behov av hjälp med städ, mat och annan service till privata företag.

Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 utreda behoven och tillsätta lämpligt antal dietister i äldreomsorgen.

Vård- och äldrenämnden uppdras att i samråd med Individ- och familjeomsorgsnämnden utreda behov och insatser för stöd till äldre med missbruksproblematik.

Vård- och äldrenämnden uppdras att införa vårdserviceteam inom äldreomsorgen under 2018.

Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 införa en princip om att alla över 85 år ska beviljas plats på vård- och omsorgsboende.

Vård- och äldrenämnden uppdras att under 2018 införa rätten för alla över 80 år att erhålla 7 hemtjänsttimmar i månaden utan biståndsbedömning

Vård- och Äldrenämnden uppdras att under 2018 utveckla anhörigstödet.

Vård- och äldrenämnden uppdras att skapa förutsättningar för information och stöd till äldre beträffande tandvård och tandhälsa.

Arbetslivsnämnden uppdras, att i samverkan med berörda nämnder, utveckla en plan för hur Borås Stad kan erbjuda funktionsnedsatta arbete inom kommunen.

Lokalförsörjningsnämnden uppdras att slutföra arbetet med ett samlat Skyttecentrum, och redovisa underlag för beslut under 2018.

Lokalförsörjningsnämnden uppdras att senast under 2018 avveckla ”Bockabyn”

Lokalförsörjningsnämnden uppdras att under 2018 revidera och utveckla riktlinjer för anskaffning av förskolor, skolor, VOBO, LSS och SoL-boenden.

Lokalförsörjningsnämnden uppdras att bygga förskolor om högst 6 avdelningar, samt att i samråd med berörda nämnder redovisa en långsiktig plan.

Kulturnämnden uppdras att under 2018 inrätta en kulturarvsfond, från vilken olika organisationer kan ansöka om bidrag.

Kulturnämnden uppdras att, i samråd med berörda nämnder, införa en avgiftsfri kulturskola under 2018.

Tekniska nämnden uppdras att, i samråd med berörda nämnder, under 2018 utreda förutsättningarna för att Borås Stad ska kunna avgiftsbelägga all nedskräpning.

Tekniska nämnden uppdras att inom ramen för sin verksamhet bibehålla cityvärdarna och tillsätta skogsvärdar som verkar för ökad trygghet och motverkar nedskräpning.

Tekniska nämnden uppdras att under 2018 införa Östermalmsparken i Grönområdesplanen samt utveckla belysningen.

Miljö- och konsumentnämnden uppdras att ta fram en plan för hur Borås Stads förskolor kan göras fria från giftiga kemikalier under 2018.

Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att lägga ut minst en fritidsgård på föreningsdrift under 2018.

Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att under 2018 ta fram en princip för hur föreningsbidraget kan uppmuntra barn och unga att söka sig till fritidsaktiviteter även utanför det egna närområdet.

Fritids- och folkhälsonämnden uppdras att, i samarbete med berörda nämnder, utveckla och stärka arbetet för att motverka alla former av droganvändning och spelmissbruk.

Borås kommuns parkerings AB uppdras att under 2018 införa fri, tidsbegränsad parkering i stadskärnan.

Borås kommuns parkerings AB uppdras att under 2018 införa fri, tidsbegränsad parkering på platser i kommunen med många besökare, t ex äldreboenden.

Ekonomisk sammanställning

En god ekonomi ger trygghet och möjlighet till strategiskt kvalitetsarbete. Kristdemokraterna vill ta ansvar för att såväl förvalta skattebetalarnas pengar som för att maximera de resurser som vi fått ansvar för i form av skattemedel och andra intäkter. Vi måste fortlöpande ställa oss frågan om skattenivån är lämplig eller om den ska sänkas när ekonomin tillåter. Vi måste alltid hålla frågan levande om vi gör rätt saker på rätt sätt och inte bara analysera hur vi fördelar resurserna på marginalen, utan även kritiskt granska hela kommunens bruttokostnad.

Kristdemokraternas budget innebär ett resultat i driftbudgeten om 126,5 miljoner kronor. Det är ett resultat som ligger i linje med kommunens finansiella mål. Vi ställer ett effektiviseringskrav om 1 % på alla nämnder, motsvarande knappt 57 miljoner kronor. 30 miljoner läggs till resultatet genom att effektivisera kommunens upphandling.

Kristdemokraternas satsningar i siffror:

- 20,5 miljoner kronor till Grundskolenämnden (insatser för rekrytering, lärartäthet, kvalitetssäkring, specialpedagogik, elevhälsan, kvalitetssäkring av skolbarnsomsorgen, värdegrundsarbete).
- 17 miljoner kronor till Vård- och äldregruppen (7 timmars hemtjänst utan biståndsbedömning, fritt val till vård- och omsorgsboende från 85 år och anhörigstöd, personalsatsningar, kultur för äldre, kommundietist)
- 20 miljoner kronor till Förskolenämnden (mindre barngrupper och alternativa barnomsorgsformer)
- 10 miljoner kronor till Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden 2017) (elever med särskilda behov, stödverksamhet för elever med autismspektrum samt flexibel SFI utbildning)
- 2 miljoner kronor till Fritids- och Folkhälsönämnden 2017) (fritidsgårdar, spår och leder, drogforebyggande arbete)
- 2 miljoner kronor till Kulturnämnden 2017) (Kulturarvsfond samt utveckling av avgiftsfri Kulturskola)
- 5 miljoner kronor till Lokalförsörjningsnämnden (anläggning av ett nytt skyttecentrum)
- 2 miljoner kronor till Tekniska nämnden (Östermalmsparken, City- och Skogsvårdar samt fri, tidsbegränsad parkering)

Totala extrasatsningar utöver Kommunstyrelsen förslag till budget 2018: 78,5 miljoner kronor

Kristdemokraterna ser stora möjligheter till effektiviseringar inom kommunens verksamhet. Denna budget innefattar effektiviseringskrav om 1 % på alla nämnder - beräknat till knappt 57 mnkr, samt effektivisering av kommunens upphandling som beräknas tillföra 30 mnkr. Medel som ska gå till kommunens kärnverksamhet. Detta medför att totalt 87mnkr tillförs resultat i form av effektiviseringar.

Driftresultat: 126,5 mnkr

Investeringsbudget: 704 mnkr

2017-11-14

Investeringsbudgeten uppgår till 704 mnkr. Investeringsbudgeten är inget finansiellt problem för Borås Stad eftersom staden har en i grunden mycket god ekonomi. Dock föder investeringarna driftkostnader som kan bli betydligt svårare att hantera. Kristdemokraterna har därför föreslagit en stram investeringsbudget.

2017-11-14

Kommunbidrag

<i>Tkr</i>		Förslag	Förslag	Effektiv.	K-bidrag
Nämnd	Ram 2018	KS	KD	1,0%	2 018
Kommunfullmäktige	13 350	300		-129	13 500
Stadsrevisionen	4 550	1 200			5 750
Kommunstyrelsen	0				
-stadsledningskansliet	113 850	3 150		-1 112	115 900
-kommungemensam verksamhet	114 000			-1 111	112 900
Valnämnden	4 000	150			4 150
Överförmyndarnämnden	6 550			-64	6 500
Lokalförsörjningsnämnden	16 450	15 000	5 000	-160	36 300
Fritids- och folkhälsönämnden	0				
-fritid- och folkhälsa	195 250	2 000	2 000	-1 907	194 050
-föreningsbidrag	41 000	400			41 400
Servicenämnden	0	-5 000		0	-5 000
Samhällsbyggnadsnämnden	23 400			-229	23 200
Tekniska nämnden	0				
-väghållning skog parker mm	139 400	1 500	2 000	-1 353	141 550
-persontransporter	66 550			-642	65 900
Miljö och konsumentnämnden	20 750	2 050		-202	22 600
Kulturnämnden	150 500	6 330	2 000	-1 470	157 350
Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden	504 350	4 990	10 000	-4 860	514 500
Arbetslivsnämnden	231 500	350		-2 264	229 600
Sociala omsorgsnämnden	657 500	5 650		-6 426	624 150
Förskolenämnden	710 450	14 590	20 000	-6 875	738 450
Grundskolenämnden	1 367 900	14 900	20 500	-13 062	1 390 250
Individ-och familjeomsorgsnämnden	267 700	7 750		-2 614	272 550
Vård- och äldrenämnden	1 255 700	2 000	17 000	-12 025	1 298 500
Summa	5 904 700	77 310	78 500	-56 502	6 004 050

Resultaträkning

	Bokslut 2015	Bokslut 2016	Budget 2017	Budget 2018
Verksamhetens intäkter	1 325,9	1 616,0	1 462,4	1 506,3
Verksamhetens kostnader	-6 461,2	-7 078,1	-7 151,3	-7 420,5
Nettokostnader	-5 135,3	-5 462,1	-5 688,9	-5 914,2
Avskrivningar	-205,3	-268,5	-220,0	-224,0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-5 340,6	-5 730,6	-5 908,9	-6 138,2
Skatteintäkter	4312,2	4577,9	4776,1	4 951,7
Generella statsbidrag och utjämning	1109,3	1204,1	1223,8	1 279,0
Finansnetto	29,5	32,8	30,0	34,0
RESULTAT EFTER FINANSNETTO	110,4	84,2	121,0	126,5
Realisationsvinster fastigheter och mark	49,5	34,1		
ÅRETS RESULTAT	159,9	118,3	121,0	126,5

Förstudier

Utrednings- eller förstudieprojekt 2018, 2019 och 2020

Projekt	Ansvarig nämnd	
<u>Gemensamma funktioner</u>		
Kvarteret Nornan	Lfn	
Pantängen, utbyggnad för samlokalisering Dataservice	Lfn	
Hässle torg	Lfn	
Tullengymnasiet, framtida verksamhetsinriktning	Lfn	
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>		
Svaneholms IP	Lfn	
Björkängsvallen	Lfn	
Ryda IP	Lfn	
Dalsjöfors simhall	Lfn	
<u>Förskolor</u>		
Linneagården ombyggnad	Lfn	
<u>Grundskolor</u>		
Sandgårdskolan ombyggnad	Lfn	
Regementsområdet F-6, ny skola	Lfn	
Dalsjöfors F-3	Lfn	
Tummarpskolan om- och tillbyggnad	Lfn	
Särlaskolan	Lfn	Tillägg
Svedjeskolan	Lfn	Tillägg
<u>Gymnasieskolor</u>		
Ny gymnasieskola	Lfn	Tillägg
<u>Övrigt</u>		
Östermalmsparken	Lfn	Tillägg
<u>Omsorg om äldre och funktionshindrade</u>		
Ersättningsboende för Jössagatan SOL	Lfn	
Boende 10-12 platser SOL	Lfn	
Korttidsboende med 6-8 lägenheter SOL	Lfn	
Ersättningsboende för Söderforsgatan SOL	Lfn	

Investeringsbudget

Verksamhet	Total utgift	Utgift tom 2017	Budget 2018	Plan	
				2019 2017	2020 2018
GEMENSAMMA FUNKTIONER					
<u>Särskilda servicefunktioner</u>					
Energibesparande åtgärder inklusive belysning	<i>Lfn</i>	24 000	8 000 <i>B</i>	8 000	8 000
Solenergi	<i>Lfn</i>	6 000	2 000 <i>B</i>	2 000	2 000
Tillgänglighetsanpassning	<i>Lfn</i>	3 000	1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Hyresgäst Anpassning	<i>Lfn</i>	20 000	4 000 <i>B</i>	8 000	8 000
Säkerhetsinvesteringar	<i>Lfn</i>	3 000	1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Underhållsinvesteringar	<i>Lfn</i>	107 000	29 000 <i>B</i>	39 000	39 000
Miljöanpassningar	<i>Lfn</i>	3 000	1 000 <i>B</i>	1 000	1 000
Hyresgäst Anpassning Gvun-förvaltningen	<i>Lfn</i>	12 000	4 000 <i>B</i>	4 000	4 000
Restaurering av Vattentornet, Borås	<i>Lfn</i>	9 000	401 8 599		
Flamenska gården utvändig hiss	<i>Lfn</i>	1 500		1 500	
Kopiatorer/utskriftsenheter	<i>Sn</i>	8 000	2 000 <i>B</i>	3 000	3 000
Fordon och maskiner	<i>Sn</i>	40 000	10 000 <i>B</i>	15 000	15 000
Kommunikationsutrustning IT	<i>Sn</i>	8 000	2 000 <i>B</i>	3 000	3 000
Pantängen	<i>Sn</i>	6 000	6 000 <i>B</i>		
SUMMA GEMENSAMMA FUNKTIONER		250 500	401 78 599	86 500	85 000
INFRASTRUKTUR OCH SKYDD					
<u>Markförsörjning</u>					
Inköp av fastigheter	<i>Ks</i>	100 000	20 000	40 000	40 000
SUMMA INFRASTRUKTUR OCH SKYDD		100 000	20 000	40 000	40 000
GATOR, VÄGAR OCH PARKER					
<u>Kommunikationer</u>					
Beläggningsunderhåll	<i>Tn</i>	24 000	7 000 <i>B</i>	8 500	8 500

2017-11-14

Attraktiv stad	Tn	8 500		2 500	B	3 000	3 000
Div mindre gatu- och broarbeten	Tn	23 000		12 000	B	5 500	5 500
Program för tillgänglighet	Tn	3 000		1 000	B	1 000	1 000
Gång- och cykelvägar	Tn	29 000		10 000	B	9 500	9 500
Reinvestering gatubelysning inom/utom tätort	Tn	3 000		1 000	B	1 000	1 000
Ny kollektivtrafik	Tn	20 000	14 800	1 000	B	2 100	2 100
Upprustning centrummiljöer	Tn	6 000		2 000	B	2 000	2 000
Borås flygplats	Tn	1 500		500	B	500	500
Promenadstråk längs Viskan	Tn	8 000		2 000	B	3 000	3 000
Ny Nybro	Tn	9 000		9 000			
<u>Parkverksamhet</u>							
Grönområdesplanen (inkl Östermalmsparken)	Tn	3 500		1 500	B	1 000	1 000
Lekplatser/mötesplatser	Tn	13 000		3 000	B	5 000	5 000
Diverse mindre parkinvesteringar	Tn	4 000		1 000	B	1 500	1 500
Trygghetsåtgärder, belysning och grönstruktur	Tn	4 000		1 000	B	1 500	1 500
Smarta papperskorgar	Tn	1 500		1 500			
Aktivitetsplats i Fristad	Tn	11 500				7 500	4 000
SUMMA GATOR, VÄGAR, PARKER		172 500	14 800	56 000		52 600	49 100
FRITID OCH KULTUR							
<u>Idrotts- och fritidsanläggningar</u>							
Utveckling av konstgräsplaner	FoF	5 000		1 000	B	2 000	2 000
Utveckling av näridrottsplatser	FoF	6 000		1 000	B	3 000	2 000
Utveckling av idrottsanläggningar ute och inne	FoF	4 000		1 000	B	1 500	1 500
Utveckling av spår och leder	FoF	9 500		2 500	B	3 500	3 500
Utveckling av badplatser (utabad)	FoF	1 500		500	B	500	500
Evenemangsstaden Borås	FoF	8 000		3 500	B	3 500	1 000
Ny fullstor konstfrusen isbana	FoF	2 000				2 000	
Lundby Park	FoF	2 000		0	B	1 500	500
Utveckling av wi-fi till våra idrottsanläggningar	FoF	500		0	B	500	
Stadsparksbadet Etapp 1	Lfn	93 300	30 084	63 216	B		
Boråshallen ombyggnad (tillgänglighetsanpassning)	Lfn	20 000		10 000		10 000	
Sven Ericsonvallen	Lfn	13 500	500	4 000		9 000	
Ny hall i Fristad	Lfn	31 200				3 000	28 200
Sjöbohallen utvändig hiss	Lfn	1 500				1 500	

2017-11-14

Fristadhallen utvändig hiss	<i>Lfn</i>	1 500				1 500
Skyttecentrum				3 000	20 000	
<u>Kulturverksamhet</u>						
Scen teknik, Stadsteatern	<i>Kn</i>	72 000	15 762	30 000	<i>B</i>	26 238
Black Box, Stadsteatern	<i>Kn</i>	25 000	405			15 000
Konstnärlig gestaltning	<i>Kn</i>	7 000		1 000	<i>B</i>	3 000
Skulpturbienallen	<i>Kn</i>	3 000		1 000	<i>B</i>	1 000
Förvaltningsövergripande investeringar	<i>Kn</i>	1 500		500	<i>B</i>	500
Meröppet bibliotek	<i>Kn</i>	300		300	<i>B</i>	
Kulturskolan på Simonsland	<i>Kn</i>	7 000		7 000		
Kulturskolan på Mötesplats Hässleholmen	<i>Kn</i>	1 000		1 000		
SUMMA FRITID OCH KULTUR		316 300	46 751	130 516		107 238
						54 795
AFFÄRSVERKSAMHET						
<u>Näringsliv</u>						
Utbyggnad av industriområde Viared Västra	<i>Ks</i>	4 000		4 000		
Utbyggnad av industriområde Nordskogen	<i>Ks</i>	1 400				1 400
Utbyggnad av övriga industriområden	<i>Ks</i>	25 000		5 000		10 000
						10 000
<u>Bostäder</u>						
Utbyggnad av bostadsområden	<i>Ks</i>	30 000		5 000		15 000
						10 000
SUMMA AFFÄRSVERKSAMHET		60 400		14 000		26 400
						20 000
PEDAGOGISK VERKSAMHET						
<u>Förskola</u>						
Tallbacken, 6 avd	<i>Lfn</i>	35 000	32 870	2 130	<i>B</i>	
KreaNova Norrby, 6 avd	<i>Lfn</i>	40 380	21 188	19 192	<i>B</i>	
Silverpoppeln Göta, 6 avd	<i>Lfn</i>	5 022	5 022	0		
Hässleholmen Tunnländsgatan, 6 avd	<i>Lfn</i>	34 500	4 700	29 800		
Gånghester, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950	500	27 950		9 500
Sjömarken, Badstrandsvägen, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950		26 950		11 000
Kristinegården, 6 avd	<i>Lfn</i>	38 950	500	7 500		30 950
Alideberg, 6+1 avd	<i>Lfn</i>	40 150		20 075		20 075
Byttorp, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950		2 000		31 950
Norrby 2, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950	500	6 500		30 950
						4 000

2017-11-14

Sandared, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950		500	18 725	18 725
Hulta- Svengärde, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950		2 000	12 000	23 950
Dalsjöfors, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950		2 000	12 000	23 950
Vid Sjöboskolan, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950			2 000	12 000
Sparsör Vinkelvägen, 6 avd	<i>Lfn</i>	37 950	200	500	2 000	12 000
Förskolor inventarier	<i>Fn</i>	7 000		1 600	<i>B</i> 1 800	3 600
Öppen förskola inventarier	<i>Fn</i>	400		400	<i>B</i>	
Familjecentral inventarier	<i>Fn</i>	400		400	<i>B</i>	
<u>Grundskola</u>						
Fristadskolan högstadie ombyggnad	<i>Lfn</i>	43 660	39 931	3 729	<i>B</i>	
Daltorpskolan gymnastikhall, verksamhetsanpassning	<i>Lfn</i>	13 400	8 236	5 164	<i>B</i>	
Gånghesterskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>	105 000	16 310	88 690	<i>B</i>	
Sjömarkenskolan tillbyggnad	<i>Lfn</i>	114 000	298	25 000		88 702
Norrbyskolan återställning till skola	<i>Lfn</i>	43 430	500	21 465		21 465
Byttorpsskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>	110 800	500	2 000		54 150 54 150
Särlaskolan ombyggnad 7-9	<i>Lfn</i>	146 000	1 259	500		10 000
Myråsskolan om- och tillbyggnad, 4 parallell	<i>Lfn</i>	130 000	1 047			4 000 83 000
Erikslundsskolan om- och tillbyggnad	<i>Lfn</i>	110 000	500			1 000 54 250
Ny skola	<i>Lfn</i>	200 000		500		2 000 100 000
Sandgärds skolan	<i>Lfn</i>	70 000				1 500
Utvändig hiss, 4 skolor	<i>Lfn</i>	6 000		4 500	<i>B</i>	1 500
Grundskolor inventarier	<i>Gvn</i>	24 000		3 000	<i>B</i>	12 000 9 000
Svedjeskolan				500		
<u>Gymnasieskola</u>						
Viskastrandsgymnasiet ombyggnation	<i>Lfn</i>	24 000	7 154	16 846		
Sven-Erikssongymnasiet ombyggnation	<i>Lfn</i>	36 530	3 157	33 373		
Inventarier Sven Eriksons- och Viskastrandsgymnasiet	<i>Gvn</i>	4 000		4 000	<i>B</i>	
Ny gymnasieskola				500		
SUMMA PEDAGOGISK VERKSAMHET		1 724 172	144 372	359 764		366 267 411 625
VÅRD OCH OMSORG						
<u>Individ- och familjeomsorg</u>						

2017-11-14

<u>Omsorg om äldre- och funktionshindrade</u>						
Skogsfrugatans LSS	<i>Lfn</i>	18 000	3 745	14 255	<i>B</i>	
Gyllingtorpsgatans LSS	<i>Lfn</i>	17 000	3 738	13 262	<i>B</i>	
Servicebostad Skogsfrugatan	<i>Lfn</i>	30 000		2 000		22 000 6 000
Gruppbostad med särskild service enl. LSS	<i>Lfn</i>	18 150	500	8 575		9 075
Gruppbostad med särskild service enl. LSS	<i>Lfn</i>	18 150		6 075		9 075 3 000
Gruppbostad med särskild service enl. LSS	<i>Lfn</i>	18 150				500 17 650
Gruppbostad med särskild service enl. LSS	<i>Lfn</i>	18 150				500 17 650
Inventarier LSS-boenden	<i>SOn</i>	3 500		1 000	<i>B</i>	1 500 1 000
SUMMA VÅRD OCH OMSORG		141 100	7 983	45 167		42 650 45 300
SUMMA NETTOINVESTERINGAR		2 764 972	214 307	704 046		721 655 705 820
Försäljning av mark och fastigheter	Ks	-255 000		-85 000		-85 000 -85 000